

Sve više mladih ljudi se odlučuje za školovanje za poljoprivredna zanimanja, pa tako danas imamo značajno bolju kvalifikacionu strukturu u ovoj oblasti privrede. Najbolji mogući sagovornik na ovu temu je prof. Pera Erić, prodekan za nastavu Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, koji je u ovoj oblasti visokog obrazovanja više od tri decenije. Naše prvo pitanje se odnosilo na ovogodišnji upis studenata i novine na Poljoprivrednom fakultetu. Ove školske 2011/12 godine, Poljoprivredni fakultet je upisao 58-u generaciju studenata. Od početka funkcionisanja Fakultet je u značajnoj meri razvio studijske programe, tako da se od osnovnog opštег studijskog programa, danas stiglo do 15 studijskih programa na osnovnim akademskim studijama. Fakultet je među prvima reformisao svoje visoko školstvo po svim bolonjskom standardima i prva generacija je upisana školske 2005/6. godine, a 2008/9. godine akreditovani su svi studijski programi. Osim osnovnih akademskih studija, Fakultet je akreditovao i 15 studijskih programa na master nivou i 4 studijska programa na doktorskim studijama, pa danas ima jednu široku lepezu studijskih programa, prvenstveno na osnovnim studijama, grupisanih u tri naučna polja po našem zakonu. To su, za agronomiju osnovno naučno tehničko-tehnološko polje, gde je najviše studijskih programa, zatim društveno-humanističko polje, koje čine naši studijski programi agro ekonomije, agro turizma i ruralnog razvoja. Od 2001. godine imamo studijski program u medicinskom polju, u oblasti veterinarske medicine, studijski program veterinarske medicine. Naš zakon kaže, ukoliko neki fakultet ima studijske programe u tri naučna polja, ima zakonskog osnova, ako uz to još ima i materijalnog i političkog interesa itd. da može da postane Univerzitet. To nisu nepoznate stvari. Postoje tzv. strukovni univerziteti i u našem okruženju. Jedno je pitanje ekonomije, politike države itd. Mi ne strmimo ka tome, ali imamo u vidu i tu opciju.

Koliko ima departmana i za koji je sada najveće interesovanje studenata?

U okviru Poljoprivrednog fakulteta postoje osam departmana i uglavnom studijski programi su po departmanima. Neki departmani imaju po jedan, a neki po dva studijska programa. Za sada, po dva studijska programa ima Departman za agroekonomiju (Agroekonomski i Agroturizam i ruralno razvoj), Departman za zaštitu bilja, ili kako ga sada zovemo Departman za fitomedicinu i zaštitu životne sredine (Fitomedicinu i Agroekologiju i zaštitu životne sredine) dok je Departman za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu i pejzažnu arhitekturu sa tri studijska programa, (Voćarstvo i vinogradarstvo, Hortikultura i Pejzažna arhitektura). Imamo Opšti studijski program koji je trenutno na čekanju, ali je akreditovan. Za ovaj program, lociran pri Dekanatu, koji je iznedrio dve-tri generacije, u školskoj 2011/12. godini nije bilo nekog većeg interesovanja.

Najnoviji studijski program, Organska poljoprivreda, je kao interdisciplinarni program, znači svi Departmani su po malo uljučeni, takođe je pri Dekanatu.

Gde ima najviše upisanih studenata?

Svi studijski programi akreditovali su za određen broj studenata na bazi kadrovskih, materijalnih

i tehničkih potencijala i preko tog akreditacioni broj studenata nemože se upisati. Mi možemo da upišemo manje studenata, ako raspišemo konkurs za manji broj, pa ako se javi veći broj zainteresovanih, da ih upišemo do akreditacionog broja, ali preko toga ne, jer je to zakonska regulativa. Najveći broj studenata po studijskom akreditovanom programu je na agroekonomiji i ratarstvu (90). Svi ostali su sa manjim brojem studenata. Neki imaju 85, neki 80, neki čak 30 ili 25, što je pitanje interesa. Interes za pojedine programe se iz godine u godinu menja. U poslednje vreme veći interes vlada za agro-ekonomske studijske programe, agro turizam i ruralni razvoj, fitomedicinu, agro ekologiju, zaštitu životne sredine i pejzažnu arhitekturu. Nažalost, manji interes vlada za osnovne agronomске profile, kao što su stočarstvo, ratarstvo, poljoprivredna tehnika, melioracije tj. studijski program Uređenja korišćenja i zaštite voda.

Da li studenti imaju priliku da praksi obavljaju na vašim oglednim poljima ili imate saradnju sa pojedinim poljoprivrednim kombinatima?

Poljoprivredni fakultet, s obzirom na smerove i studijske programe koje ima, ima potrebu da ima veoma razvijenu studentsku stručnu praksu. Na nekim studijskim programima praksa je na potrebnom nivou, na pojedinim nije, jer nemamo dovoljnu materijalnu bazu. Ne bih ulazio u političko pitanje otuđenja Kamendina i nemogućnost njegovog ponovnog vraćanja u sastav Poljoprivrednog fakulteta, ali se zbog toga oseti jedan veliki nedostatak. Jer, to je bila jedna ozbiljna naučna i nastavna baza, posebno važna za ratare. Ratari taj deo svoje prakse nadoknađuju bliskom vezom sa Institutom za ratarstvo i povrtarstvo, mada ni tu više nisu onakvi odnosi kao kada smo bili jedinstveni. Institut za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu i pejzažnu arhitekturu, ima zemljišne površine, jedan deo liciran na Rimskim šančevima, drugi u Karlovcima i oni za sada imaju vrlo ozbiljnu praksu, posebno kada je u pitanju voćarsko-vinogradarski studijski program. Hortikultura je u tesnoj vezi sa Gradskim zelenilom, Pejzažna arhitektura sa Zavodom za urbanizam, dok Poljoprivredna tehnika pokušava da se veže sa našim fabrikama za proizvodnju poljoprivredne mehanizacije. Naša mašinska industrija se, nažalost, nalazi u veoma lošoj situaciji. Srećom da u okruženju ima velikih firmi i sistema koji se bave prodajom mehanizacije, pa naši studenti odlaze kod njih, upoznaju se sa mašinama, ne samo pogonskim nego i priključnim. Stočarski departman ima jedan punkt u Temerinu, sa jednom manjom površinom od desetak hektara zemlje i nekoliko manjih objekata gde je uglavnom zastupljen ovčarsko-živinarski program, dok za govedarski koristi mogućnost posete nekim državnim farmama, poput Centra za veštačko osemenjavanje u Temerinu.

U ovom momentu naveći problem je kod praktične nastave u oblasti Veterinarske medicine, koja je relativno nov studijski program, pokrenut 2001. godine, jer nemamo sopstvenih klinika na kojima bi naši studenti izvodili praksu. To nam pričinjava veliki problem koji je skopčan sa velikim troškovima odvoženja i dovoženja studenata na privatne farme, kao i zbog toga što praksi morate izvoditi sa manjim grupama studenata. Životinje su jako osetljive, imaju svoju narav i podložne su stresu, pa se mora raditi u grupama od 3-5, a nekada je i 3 mnogo. Dok je bilo još društvenih farmi, praksa se mnogo lakše obavljala. Kada je praksa ratara u pitanju, vi povezete čitav autobus studenata, stanete na liniji fronta jedne parcele i možete da uključite u rad sve studente.

Primetno je da je poslednjih nekoliko godina mnogo veće interesovanje za poljoprivredu i obrazovanje. Mladi ljudi popunjavaju generacijsku prazninu, uskaču sa obrazovanjem, stranim jezicima, poznavanjem savremenih vidova komunikacija i sve više se bave voćarstvom, vinogradarstvom, stočarstvom... Kako vi vidite tu situaciju, i šta bi po vašem mišljenju trebalo uraditi da se još više zainteresuje mladež za poljoprivredu?

Svi dobro znamo da standard čine dobar automobil, televizor, internet itd. Ali mi ne možemo

voziti automobil i gledati televizor praznog stomaka. Tim više što smo agrarna zemlja i što imamo sve preduslove za uspešnu poljoprivrednu proizvodnju i poljoprivredno prerađivačku industriju. Mi imamo prvenstveno uslove za visoku proizvodnju u poljoprivredi i to zdravstveno bezbedne hrane. Mi u dosadašnjim našim aktivnostima nismo u dovoljnoj meri optimalizovali proizvodnju, mada na nekim terenima imamo devičansku površinu, znači nezagadjanu sredinu koja je osnov svakog dobrog roda. Čini mi se da je najvažnije izvršiti ispitivanje zemljišta i uz analizu klimatskih uslova videti koje su oblasti najpogodnije i za šta – obaviti rejonizaciju proizvodnje. Mene posebno raduje što sa završetkom studija na našem fakultetu, studenti ne prekidaju kontakt sa nama. Mi svake godine, u saradnji sa drugim naučnim institutima u oblasti poljoprivrede organizujemo određena savetovanja, gde se razmenjuju iskustva, analizira proizvodnja iz tekuće godine ili prethodne i na bazi toga se čuju novine i prenosi deo naučnih saznanja stečnih u međuvremenu na domaćem terenu ali i u svetu, razmene se određena praktična iskustva koja su rezultat široke proizvodne prakse. Na pojedinih skupovima se okupi i preko 1.000 zainteresovanih posetilaca, što studenata što poljoprivrednih proizvođača. Oni se danas okupljaju više po užim profesijama, zaštitarskom, mehanizatorom, ratarskom, voćarskom, i svaki takav simpozijum ili naučni skup je prilika da sve do čega se dođe od najnovijih saznanja, u najkraćem vremenskom periodu, primene u praksi. To se uglavnom radi u zimskom periodu kada su smanjene aktivnosti u poljoprivredi. Dakle, mi sa svoje strane činimo sve da privučemo mlade ljude, da se obrazuju za poljoprivredna zanimanja i da u tome budu uspešni.

Kako se usavršavaju vaši stručnjaci, profesori?

Mi nastojimo da naši, prvenstveno mladi ljudi, pre nego što dobiju nastavničko zvanje, odbrane magistrature i disertacije, borave u određenim zemljama, što zavisi od mogućnosti, dobrom delom i od umešnosti starijih nastavnika da obezbede da se negde ode. Uglavnom, nemamo ni jednog od saradnika koji nije boravio od 3 do 6 meseci, pa i godinu dana van zemlje, u nekim značajnijim naučno istraživačkim i obrazovnim institucijama, gde je stekao znanje i upoznao se sa savremenom tehnikom. To nam služi kao oslonac i dobra veza u daljem obrazovanju nastavnika i naučnih radnika. Poljoprivredni fakultet je jedan od vodećih u ovoj oblasti visokog obrazovanja u Srbiji.

Da li je to poznato ime i u inostranstvu i da li imate stranih studenata, s obzirom da su nesvrstane zemlje najavile da žele da prave univerzitete u svojim zemljama?

Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu je bio prepoznatljiv ne samo na našim prostorima, a tu ne mislim samo na Ex Jugoslaviju, nego i šire. I dan danas je veoma respektovan. Nažalost, je jedan deo kadrova je otišao iz naše zemlje, ali imamo i dana blike kontakte sa našim bivšim studentima. Svi su oni bez ikakvih problema našli posao u inostranstvu, bilo da su otišli sa pozicija diplomiranog studenta ili asistenata, u međuvremenu su tamo magistrirali, doktorirali i zaposlili se u naučnim institucijama, obrazovnom sistemu ili u nekim velikim kompanijama. To je dokaz više da naš obrazovni sistem daje dobro znanje i osnovu za zaposlenje. Moram, nažalost, da kažem da je nakon raspada Jugoslavije značajno opao broj stranih studenata. Ozbiljnija saradnja krenula je sa Libijom, ali posle nedavnih događanja je to usporeno. Mada, javila nam se libijska ambasada i najavila da će nova vlast i dalje podržati svoje studente, traži uvid o njihovom uspehu na stujama, tražiti mišljena i izveštaje mentora dokle su oni stigli, i kakav uspeh ostvaruju. U obostranom je interes da podrže studiranje njihovih mladih ljudi i taj broj povećaju baš u Srbiji.

Ministar poljoprivrede Dušan Petrović najavio je da će svi svršeni studenti, inženjeri poljoprivrenih struka, dobiti posao. Da li smatrate da će to izazvati veće interesovanje za

studiranje na Poljoprivrednom fakultetu?

Svakako, ovo je bio jedan pragmatičan potez. Nedavno je 1.820 studenata iz poljoprivredne struke dobilo posao, koliko znam, na godinu dana, sa mogućnošću produženja. Oni su dodeljeni tačno u određenim sredinama. Zamisao je da ovi mladi i stručni ljudi pomognu prvenstveno individualnom poljoprivrednom sektoru u zabitim sredinama, da daju odrđenu stručnu pomoć i podignu nivo znanja u agraru i proizvodnji. Mislim da je to naišlo na izuzetno dobar odjek i kod novozaposlenih, a i kod poljoprivrednika, koji su željni znanja i upoznavanja sa novinama u agraru. Isto tako sam čuo najavu da će i oko 400 šumara, koliko ih ima trenutno na biroima, biti pružena šansa da dobiju posao, a mi i šumarstvo smo u tesnoj vezi i saradnji. Kakva će biti reakcija i odziv zainteresovanih za upis na Poljoprivredni fakultet, podstaknuti ovim potezom Ministarstva za poljoprivredu, to ćemo saznati kada budemo primali studente za sledeću školsku 2012/2013. godinu.

Imate dugogodišnje iskustvo i potpuni uvid i u teoriju i u poljoprivrednu praksu. Šta bi trebalo u ovoj oblasti privrede uraditi da bi se poboljšao rad na poljima i prinosi?

Mi moramo, pre svega, imati konzistentnu agrarnu politiku. I drugo, moramo biti svesni da je u poljoprivredi spor obrt kapitala. Poljoprivreda na zapadu je dobrim delom podržana od moćne industrije. Mi verovatno, nećemo biti u prilici da našu poljoprivredu u dovoljnoj meri podržimo značajnijim subvencionisanjem sredstvima, ali određena sredstva će država morati izdvojiti, bar u onim granama za koje vlada poseban interes, da potsticajnim sredstvima i olakšavajućim kreditima, kroz određene greis periode, sa pristupačnim kamatama stimuliše razvoj poljoprivrede. Naša privreda je sposobna da finansira te kredite, ali joj je potrebno vreme, određen kapital u određenom vremenu i vreme da izvrši povraćaj. Treba mnogo više raditi na standardizaciji poljoprivrednih proizvoda. Nije dovoljno samo proizvesti, nego proizvesti kvalitetno, kvalitetno to upakovati, održati određene standarde kvaliteta. Mi imamo dosta varijabilne standarde kvaliteta. Možemo da dostignemo visoke standarde, ali imamo i onih drugih. Dakle, važno je da podignemo prosečni nivo, posebno kada su u pitanju prinosi. Važno je, takođe, da držimo visok kvalitet proizvoda na tržištu, ali i da imamo kontinuirane isporuke. Država je ta koja će morati da traži mogućnosti za izvoz, jer ukoliko nema izvoza, nećemo moći da razvijamo ni stočarsku ni biljnu proizvodnju, pošto je ono što mi možemo da proizvedemo previše za potrebe domaćeg stanovništva-zaključio je profesor dr Pero Erić.